

Työläistäustaiset naiset yliopistossa

Korkeakoulutuksen saavutettavuus -webinaari

Helsinki, 10.11.2020

Mari Käyhkö, s-posti: mari.kayhko@uef.fi

Kontekstina yliopisto

- näennäisen luokkaneutraali tasa-arvoa tuottava instituutio
- vs. hierarkkinen, patriarkaalinen ja elitistinen, keski-/yläluokkaiselle rationaliteetille ja kulttuurille perustuva instituutio

Yhteiskuntaluokka

- elettyinä, koettuna,
- kulttuurisena, psykososiaalisena ja taloudellisena,
- yksilöiden toimintaa säätelevänä ja
- rakenteellisena, eriarvoisuutta tuottavana kysymyksenä

Maailmojen erillisuus: naiset keskustelevat kuvitteellisesti mahdollisesta omasta väitöstilaisuudesta

Pinja: Ne [omat vanhemmat] erottus kyllä hehkumalla siitä porukasta.

Teija: Kyllä. Meijän isä saattas sanna, että mitä helevettii tuo [vastaväittäjä] tätä asioo tonkii. [...]

Teija: Ne [vanhemmat] vois sanna, että: "No, onko tuossa nyt mitään järkee? Tähäkö ne veromarkat tuhlautuu?" [yhteistä naurua]

Pinja: Sitten tulis sitä kellon kahtomista, että kauanko tämä vielä kestää.

Teija: Niin, pitäs joutuu [kala]verkoille.

Eriävät kulttuuriset resurssit sekä vajavaisuuden kokemukset:

- Myös erityisesti se [häiritsee], että ei osaa argumentoida. Mie jännitän niitä tilanteita. Et tuntuu, että mie en osaa sillä lailla niinkun jotkut, että ne laveasti johdattelee aiheeseen ja sitten ne iskee siihen ytimeen. Ni mie oon vähän semmonen, että töks. Että mie meen suoraan siihen ytimeen.
- Musta tuntuu, että mä saan pyydellä anteeks sitä, että mulle ei oo luettu iltasaduks tieteellisiä artikkeleita.

Sosiaalinen itsevarmuus ja tilan ottaminen:

Tiina: Niissä [koulutetuissa] on joku perimätieto tai lahja, joka siirretään seuraavalle [sukupolvelle], niinku lapsille, että te ootte kanssa yhtä hyviä ja ne omaksuu sen. Sit itellä ei oo mitään mihin tarttua kiinni, semmosta kättä pitempää.

Anni: Liittyy varmasti siihen, tuli mieleen – että siellä kotipaikkakunnalla kun asuttiin, elettiin, niin nää rikkaitten kakarat ja nää, niin ne oli niitä jotka osas ottaa sen tilan. Ni sitähän on oppinu sen tilan antamisen jo sieltä.

Roosa: Väistää.

Näyttämisen halu

Koko ajan on ajateltu sitä, että mitä miulla on siellä yliopiston päästötodistuksessa. Että miulla muuten on semmoset paperit, että kun täältä lähen, ni sitten niillä ei pyyhitä sitä persettä [kuten isä oli todennut aiemmin saadusta stipendistä]. Se on se, koska ne isän jutut on siellä, että miten hän mitätöi. Se on jotenkin kai ollu sitten, että ne [tutkintopaperit] ei oo mitään vessapaperia, et ne on akateemiset paperit. Se on loppututkinto ja ne on oltava hyvät.

Lopuksi:

- Epäsuora vallankäyttö, symbolinen väkivalta (kulttuuriset erot muutetaan sosiaalisiksi eroiksi)
- Luokkakysymyksen yksilöllistäminen (ongelma)
- Saa yksilön kysymään: Kelpaanko? Riitänkö? Kuulunko?

Luokka:

- Mieleen kerrostuneita kysymyksiä -> varovaisuus, yli-/alisuorittaminen
- Ongelmana näkymättömyys/ ei puhuta -> pään sisäiset luokkataistelut
- Limbotila -> rikkaus ("kaksiteholinssit")

Joitain omia artikkeleita aihepiiristä:

2017: **Keinumista kahden maailman välissä. Työläistaustaiset naiset, yliopisto-opiskelu ja muuttuva suhde kotimaailmaan.** *Sociologia* 54(1), 6–22.

2015: **Working-class girls in a foreign land. Social class and settling into university in a cross-current between two cultures.** *Gender and Education* 27(4), 445–460.

2014: **Kelpaanko? Riitänkö? Kuulunko? Työläistaustaiset naiset, yliopisto-opiskelu ja luokan kokemukset.** *Sociologia* 51(1), 4–20.

2013: **Hivuttautuen kohti vierasta maailmaa. Työläistyttöjen tie yliopistoon.** *Naistutkimus* 26(1), 19–31.

2011: **Vieras omassa perheessä. Koulussa hyvin menestyneiden tyttöjen koulunkäynti työläisperheessä.** *Kasvatus* 42(5), 415–426.

Kiitos!

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

uef.fi